

OBRAZAC

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA	
PREDLAGAČ PROPISA	Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma
NAZIV PROPISA	STRATEGIJA RAZVOJA POŠTANSKE DJELATNOSTI U CRNOJ GORI ZA PERIOD 2024.-2028. GODINA SA AKCIONIM PLANOM 2024-2025. GODINA
<p>1. Definisanje problema</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koje probleme treba da riješi predloženi akt? - Koji su uzroci problema? - Koje su posljedice problema? - Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri? - Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)? 	
<ul style="list-style-type: none"> - Strategijom razvoja poštanske djelatnosti u Crnoj Gori za period 2024.-2028. godina, će se riješiti problemi koji se odnose na osiguranje ekonomski, ekološki i socijalno održive univerzalne poštanske usluge, u skladu sa potrebama građana i društva, a koja je prepoznata kao usluga od javnog interesa. Kako bi se postigao cilj unapređenja e-trgovine u Crnoj Gori radiće se na podsticanju određenih aktivnosti i unapređenju logističkih usluga, odnosno osiguranju kapaciteta i razvijanju odgovarajuće mreže, sve sa ciljem efikasne dostave paketa. Posebna pažnja biće usmjerena na unaprijeđenje infrastrukture u poštanskom sektoru sa ciljem zaštite životne sredine. U tom smislu radiće se na motivaciji poštanskih operatora da svoje poštanske resurse postepeno zamjenjuju resurima koji imaju pozitivan uticaj na okolinu. - Glavni uzroci problema su obezbjeđenje održivosti poštanskih usluga, budući da jaka konkurencija i razvoj novih tehnologija moraju da definišu smjernice za razvoj novih poštanskih servisa u digitalnom okruženju. Ovo je složen problem koji zahtijeva razumijevanje tržišnog učešća i usmjeravanje na održivost poštanskih usluga, sa tri aspekta: ekološka, društvena i ekonomska održivost, kao i ulozi pošte u promovisanju nacionalnog, kulturnog, historijskog i prirodnog nasleđa Crne Gore. - Neobezbjeđenje održivosti univerzalne poštanske usluge uticaće na kvalitet i dostupnost iste za sve građanje pod jednakim uslovima, budući da je u pitanju usluga od javnog interesa. Povećanjem stepena digitalizacije i promjenom navika kupaca izborom različitih kanala prodaje mijenja se industrija maloprodaje i povećava udio e-trgovine, čime se povećava isporuka paketa. Neprilagođavanjem ovom novom konceptu digitalizacije korisnici ostaju uskraćeni za jednostavniji i brzi proces naplate i dostave paketa, a Crna Gora postaje manje konkurenta na tržištu poštanskih usluga. 	

PREDNOSTI Strengths (+)	SLABOSTI Weaknesses (-)
<p>Liberalizovano tržište poštanskih usluga.</p> <p>Zakonodavni okvir usklađen sa evropskim direktivama.</p> <p>Kontinuiran porast broja paketskih pošiljaka kao posljedica rasta i potražnje e-trgovine.</p> <p>Razvijena poštanska mreža UPO-a i otvoren pristup poštanskoj mreži UPO-a.</p> <p>Iskustvo i tradicija poštanske djelatnosti u Crnoj Gori.</p> <p>Spremnost pružaoca poštanskih usluga da implementiraju nove usluge i savremena tehnološka rješenja</p>	<p>Znatni troškovi pružanja univerzalne usluge u ruralnim područjima.</p> <p>Nedovoljna edukovanost korisnika za usluge povezane sa e-trgovinom, kao i njihova korisnička zaštita i prava.</p> <p>Nedostatak modernog, tehnološki naprednog, poštansko-logističkog centra.</p> <p>Nedovoljna finansijska sredstva za investicije i razvoj.</p> <p>Visoko učešća troškova radne snage usled slabe primjene automatizacije procesa rada.</p> <p>Operativnost procedura povezanih uz metodologiju troškovnog računovodstva i izračunavanja neto troška.</p>
MOGUĆNOSTI Opportunities (+)	OPASNOSTI Threats (-)
<p>Širenje usluga na region.</p> <p>Sinergija poštanskih, finansijskih, logističkih i elektronskih usluga.</p> <p>Ekonomski rast kao podsticaj razvoju poštanskih usluga.</p> <p>Potencijalno korišćenje fondova Evropske Unije.</p> <p>Optimizacija troškova poslovanja kroz uvođenje novih tehnologija i automatizacije procesa u proizvodnji, distribuciji i logistici.</p> <p>Uključivanje uglednih kulturnih i javnih radnika sa potrebnim stručnim znanjima pri odabiru motiva, grafičkih i likovnih rješenja poštanskih maraka Crne Gore.</p>	<p>Smanjenje potražnje građana i pravnih lica za pismonosnim uslugama (EU trend).</p> <p>Prelazak poslovanja privrednih subjekata na elektronsku dostavu.</p> <p>Pojava nelegalne trgovine i pranje novca</p> <p>Globalizacija tržišta poštanskih usluga.</p> <p>Zamjenske (elektronske) poštanske usluge</p> <p>Dominantna pozicija UPO i ograničena površina unutrašnjeg poštanskog tržišta.</p> <p>Nedovoljno obučeno osoblje za izazove budućnosti.</p> <p>Razvoj novih i unapređenje postojećih elektronskih usluga preko portala eUprave Crne Gore bez dijaloga s učesnicima poštanskog tržišta e-poštanske usluge.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Ukoliko se ovi problemi ne bi adresirali odgovarajućom planiranom mjerom, najveću štetu bi pretrpjeli operatori poštanskih usluga, u smislu da bi kasnili u razvoju i primjeni najnovijih tehnologija i praćenju svjetskih trendova, i time bi postali nekonkurentni u regionu i šire, a uzročno poslednično i privreda i društvo u cjelini bi bili oštećeni. - Bez donošenja gore spomenute strategije, navedeni problemi i izazovi bi se akumulirali, i doveli bi do stagnacije razvoja novih poštanskih usluga, a posledično i do stagnacije ekonomskog razvoja uopšte gledano. 	
<p>2. Ciljevi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koji ciljevi se postižu predloženim propisom? - Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo. 	
<ul style="list-style-type: none"> - Vizija razvoja poštanske djelatnosti u Crnoj Gori podrazumijeva omogućavanje održivog razvoja poštanske delatnosti u digitalnom okruženju. Digitalizacija i digitalna transformacija poštanskih usluga, koja između ostalog podrazumijeva i obezbijeđenje sigurnosti poštanske mreže, kako se digitalna ekonomija širi, postali su strateški prioritet. Ambicija je da se podstakne održivo tržište poštanskih usluga Crne Gore u digitalnom okruženju. Zbog toga novi strateški okvir podrazumijeva zalaganje za održivu digitalnu budućnost pošte i 	

osiguranje održivosti univerzalne poštanske usluge i razvoj komercijalnih poštanskih usluga orjentisanih na krajnje korisnike u konkurentnom i digitalnom okruženju.

- U skladu sa rezultatima analize tržišta poštanskih usluga, trendovima razvoja, značaju univerzalne usluge i ostalih poštanskih usluga za korisnike, prepoznati su sljedeći operativni ciljevi:
 - Osiguranje ekonomski, ekološki i socijalno održive univerzalne poštanske usluge u skladu sa potrebama građana i društva
 - Unaprijeđenje preduslova za razvoj komercijalnih usluga u digitalnom okruženju
 - Unaprjeđenje zaštite interesa korisnika poštanskih usluga
 - Podsticanje razvoja prekograničnih poštanskih usluga i povećanje globalne povezanosti
 - Podsticanje održivog poslovanja na poštanskom tržištu, u pogledu zaštite životne sredine, društvene odgovornosti i savjesnog korporativnog upravljanja
 - Podrška sprovođenju sveobuhvatnih mjera za osiguranje sigurnosti pošiljaka, osiguranje zaštite od krađe i zaštite od terorizma
 - Podsticanje razvoja znanja i vještina ljudskih potencijala učesnika na poštanskom tržištu.
- Digitalna transformacija je jedan od šest prioriteta Vlade Crne Gore do 2024. godine. U Srednjoročni Program rada Vlade 2022-2024. s programom rada Vlade za 2023. godinu definisan je cilj „5.4. Dostići veći nivo pokrivenosti i razvoja elektronske komunikacione infrastrukture“ u okviru kojeg je u segmentu poštanske djelatnosti formulisano usvajanje Strategije razvoja poštanske djelatnosti za period 2024-2028. i Završnog izvještaj o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije razvoja poštanske djelatnosti u Crnoj Gori za period 2019-2023. Navedene aktivnosti imaju cilj uklanjanje postojećih i ranog prepoznavanja budućih barijera za poslovanje kako za crnogorsku privredu tako i za strane investitore.

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati „status quo“ opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- Obrazložiti preferiranu opciju?
- Usvajanje ove strategije i ispunjenje ciljeva iz iste bi dovelo do rješavanja problema, jer „status quo“ opcija bi podrazumijevala da će problem ostati neriješen, tj. bez donošenja ove strategije ostale bi postojeće prepreke za ubrzan razvoj novih poštanskih servisa u digitalnom okruženju. To bi značilo da se ne cilja ka putu digitalne transformacije i da posebna pažnja nije usmjerena na tehnološke faze preuzimanja i dostave pošiljaka, i promjene koje nastaju u procesima kao rezultat uvođenja i integracije novih tehnologija u poštanski saobraćaj.
- Obaveza donošenja ove strategije proizilazi iz srednjoročnog programa rada Vlade 2022-2024. s programom rada Vlade za 2023. godinu.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerovatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.

- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

- Direktni efekti predloženog akta imaće pozitivne uticaje prije svega na građane, u smislu efikasnijeg korišćenja benefita koje digitalni poštanski servisi pružaju. Operatori poštanskih usluga će isto tako moći da proširuju ponudu, poboljšavaju kvalitet usluga a time i povećavaju profit.
- Građani i privreda neće imati troškove, već je glavni cilj propisa da omogući operatorima poštanskih usluga u Crnoj Gori lakšu implementaciju digitalne tehnologije u sigurnost sektora poštanskih i paketnih usluga, a čija je implementacija nemoinovnost i već se nalazi u njihovim planovima razvoja za dalji period.
- Kao što je rečeno, troškovi za uvođenje digitalnih poštanskih usluga od strane poštanskih operatora su već planirani, te je implementacija nove strategije u Crnoj Gori samo nastavak uvođenja novih digitalnih tehnologija na poštanskom tržištu Crne Gore.
- Zadovoljni klijenti sa mogućnostima koje pružaju digitalni poštanski servisi, opravdava uložena sredstva od strane operatora.
- S obzirom da se propisom stvaraju uslovi za lakši razvoj poštanske djelatnosti u Crnoj Gori, to predstavlja olakšicu i samim tim utiče na konkurentnost tržišta i mogućnost osnivanja novih privrednih subjekata.
- Usvajanjem ove strategije neće se stvoriti administrativna opterećenja i biznis barijere već naprotiv, propis utiče na povećanje konkurentnosti, s obzirom da predstavlja trend u svijetu.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijedena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?
- Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

- Za implementaciju ove strategije iz budžeta Crne Gore potrebno je obezbjeđenje finansijskih sredstava u skladu sa verifikovanim rješenjem za neto trošak univerzalnog servisa, s obzirom da je univerzalna poštanska usluga - usluga od javnog interesa i samim tim treba obezbijediti održivost univerzalne poštanske usluge. Iznos potrebnih sredstava za ovu svrhu propisuje se rješenjem o verifikaciji neto troška univerzalnog servisa.
- Obezbiđenje optimalnih finansijskih sredstava za realizaciju iznad navedenih aktivnosti sprovodi se u kontinuitetu, obračunava se za svaku godinu pojedinačno.
- Implementacijom propisa ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze.
- Finansijska sredstva nisu potrebna za tekuću godinu. U dijelu obezbijedjenja finansijskih sredstava za neto trošak univerzalnog servisa ističemo da su ista već planirana Predlogom budžeta za 2024. godinu. Sredstva potrebna za realizaciju ostalih aktivnosti biće planirana u 2024. godini, tako da institucije koje su nadležne za primjenu određenih aktivnosti.
- Struktura i iznos planiranog budžeta posmatrano po strateškom cilju 1: Obezbijediti održivost univerzalne poštanske usluge i razvoj komercijalnih poštanskih usluga

orjentisanih na korisnike u konkurentnom i digitalnom okruženju, tj. posebnim ciljevima sa aktivnostima, za dvogodišnji period 2024 - 2025. godina je sljedeća:

	Poseban cilj 1	Poseban cilj 2	Poseban cilj 3	Poseban cilj 4	Poseban cilj 5	Poseban cilj 6	Poseban cilj 7	UKUPNO:
MERT	0€	0€	5,000€	27,000€	0€	0€	2,000€	34,000€
EKIP	0€	6,000€	1,000€	0€	0€	0€	0€	7,000€
POŠTA	298,600€	0€	28,000€	4,000€	2,000€	45,000€	2,000€	379,600€
UKUPNO:	298,600€	6,000€	34,000€	31,000€	2,000€	45,000€	4,000€	420,600€

- Donošenjem ovog propisa nije predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze.
- Prihodi za budžet Crne Gore koji se ostvaruju na osnovu Zakona o poštanskim uslugama, i Zakona o privrednim društvima (obzirom da je Pošta Crne Gore a.d. Podgorica u 100% državnom vlasništvu) neće biti afektirani predloženim izmjenama i dopunama.
- Pri izradi strateškog dokumenta korišćenja je metodologija koja se oslanja na stručnu procjenu relevantnih članova Radne grupe iz odgovarajućih oblasti koji su na osnovu svog znanja, iskustava i ekspertize procijenili finansijske izdatke/prihode za pojedinačne mjere posebnih ciljeva i/ili pripadajuće aktivnosti.
- Kao i svaka druga metodologija, tako i korišćenje ekspertskih procjena kao metodologije za obračun finansijskih izdataka/prihoda ima određena ograničenja. Ekspertske procjene su podložne subjektivnosti i mogu varirati u zavisnosti od znanja, iskustava i procjenjivačkog stava svakog pojedinog subjekta. Takođe, nedostatak preciznih podataka ili nepotpune informacije mogu uticati na pouzdanost procjena. Kako bismo umanjili ove potencijalne nedostatke, sproveli smo dodatne interne kontrole i validacije procjena, kao i konsultacije sa više stručnjaka kako bismo dobili širu perspektivu i umanjili individualne pristrasnosti.
- Na predlog strategije nijesu dobijene sugestije Ministarstva finansija. Ova Analiza procjene uticaja se radi za potrebe javne rasprave, kada se očekuju primjedbe i sugestije Ministarstva finansija.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertaska podrška i ako da, kako.
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.

- U izradi strategije korišćena je eksterna ekspertaska podrška u obliku angažovanja konsultaske firme na osnovu Ugovora za pružanje usluge izrade nacrtu Strategije razvoja poštanske djelatnosti u Crnoj Gori.
- Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma formiralo je Radnu grupu za izradu Predloga Strategije razvoja poštanske djelatnosti u Crnoj Gori za period 2024-2028, u čijem sastavu su bili predstavnici Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma, Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost i Pošte Crne Gore. Pored navedenog, MERT je sproveo javni poziv za konsultacije za izradu predloga Strategije razvoja poštanske djelatnosti za period 2024-2028. godine. Po javnom pozivu za konsultacije za izradu predloga Strategije, objavljenog 03. maja 2023. godine, nije bilo dostavljenih inicijativa, predloga, sugestija i komentara u pisanom i elektronskom obliku. Konsultacije su bile javne, organizovana je javna rasprava na način što je upućen javni poziv (LINK) organima, organizacijama, udruženjima i pojedincima (zainteresovana javnost) da se uključe u javnu raspravu i daju

svoj doprinos unaprijeđenju kvaliteta teksta Nacrta Strategije.

7: Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?
- Ne postoje prepreke za implementaciju propisa.
- Da bi se ispunili ciljevi biće formirana komisija za praćenje sprovođenja aktivnosti dvogodišnjg akcionog plana. Komisiju će sačinjavati predstavnici Pošte Crne Gore, EKIP-a i MERT-a.
- Glavni indikator za uspješnu realizaciju ovog strateškog cilja prema kojima se može mjeriti ispunjenje ciljeva su postizanje stepena implementacije i kreiranje novih poštanskih usluga, kao i revizija za potrebom izmjene normativnog okvira. Sa ciljem utvrđivanja relevantnosti i ispunjenja mjera, efikasnosti razvoja, djelotvornosti, uticaja i održivosti strategije, predviđena je evaluacija strateškog dokumenta. Finalna evaluacija će se sprovesti na kraju implementacionog perioda, kako bi ocijenila efekte i učinke Strategije razvoja poštanske djelatnosti u Crnoj Gori za period 2024-2028, sa početnom analizom stanja za donošenje narednog strateškog dokumenta.
- Ministarstvo i Agencija će biti zaduženi za monitoring, kao i evaluaciju primjene propisa.

Datum i mjesto

10.11.2023. godine, u Podgorici

Starješina organa predlagaga

